

Još jedan Hrvat uzdignut na čast oltara

*Kroatischer Kapuzinerpater
heiliggesprochen*

Da je netko 1970. godine, za proglašenja Nikole Tavelića svetim, rekao kako će Hrvatska Crkva do desetak godina imati i drugog kanoniziranog sveca, nitko mu ne bi vjerovao. A, eto, dogodilo se upravo to. Mala Crkva u malom hrvatskom narodu dobila je, što se kanonizacije tiče, u trinaest posljednjih godina više nego u trinaest stoljeća svoga postojanja – dva proglašena sveca. Znači da je ta Crkva živa, znači da ta Crkva rađa i odgaja u svom krilu istinske junake – svece, znači da i Vrhovno učiteljstvo Crkve cijeni posao toga svog hrvatskog dijela koji u svojoj dugoj povijesti ne iznevjeri Majke svoje koja ga je „prva trudno rodila“, koja mu je povijest živjela i bilježila, koja je s njim zajedno umirala i umire. Lijepo to od Rimokatoličke Crkve, hvala Ivanu Pavlu II za čin kanonizacije Bogdana Leopolda Mandića, koji se zbio na Trgu sv. Petra 16. listopada 1983. u Rimu.

(nastavak na sl. str.)

U ovom broju

- Kanonizacija L. Mandića str. 1–4
- Izabrali smo za Vas str. 5
- Jeronim Korner str. 6
- Izbori stranaca u Stuttgartu str. 7
- Iz naših misija str. 7–13
- Nova gramofonska ploča str. 14
- Vragovi oko samostana str. 15
- Kardinal Casaroli dankt S. 16

Ova djevojčica iz Herceg-Novoga, koja je došla na kanonizaciju svoga svetog sumještanina, neće tako lako zaboraviti susreta s Ivanom Pavlom II

Hodočašće u Rim u povodu kanonizacije Leopolda Mandića

Od Majne do Tibera i natrag

Moderna hodočašća su se pretvorila u vozačašća, pa je tako bilo i naše iz Frankfurta od 13. do 17. listopada 1983. godine, povodom jubilarne godine Otkupljenja i proglašenja svetim Leopoldom

da – Bogdana Mandića. Išli smo s dva autobusa po pedeset osoba. Putnicima iz frankfurtske misije pridružili su se hodočasnici iz Giessena (11), iz Offenbacha (4) i po jedan iz Mainza, Wiesba-

Suze naših hodočasnika pred grobom sv. Leopolda u Padovi govorile su o gastarbajterskim mukama i nadama

(nastavak s prednje str.)

Neizmjeran je broj onih hrvatskih katolika koji su od 641. godine, dakle od početaka pokršćavanja hrvatskog naroda pa do naših dana, korijenito proživljavali Isusovo Evanđelje, ali su ostali anonimni, iako su im imena zlatnim slovima upisana u knjizi života. Sada stvari izgledaju drukčije: dva hrvatska redovnika – Nikola i Leopold – unesena su u Popis svetaca i odredbom Rimskog biskupa imaju se u „Sveopćoj Crkvi častiti kao sveci“. Dogodilo se to u razmaku od trinaest godina. I veliki katolički narodi mogu nam na tom pozavidjeti.

Svako proglašenje svetim, posebno u našem vremenu, ima svoje duboko značenje i poruku. Tim činom Papa objavljuje svijetu da su dotične osobe živjele po nauku Isusa Krista, da su ljubile Boga i čovjeka i da su bile stvarni usrećitelji svijeta. U Crkvi se herojstvo mjeri po mjeri zalaganja u radu za Boga i radu za čovjekovu dobrobit, bez prisile dakako. I nitko nije humaniji od svetaca, i nitko životom nije tako bliz dubokoj čovjekovoj definiciji kao oni. Njihov

život je trajni poziv na nasljedovanje kako bi se dospjelo do punine čovječstva koja u sebi uvijek uključuje i notu religioznosti.

Leopoldova kanonizacije ima za nas iseljene Hrvate i svoju posebnu poručljivost. On se, iako dugogodišnji iseljenik, nije nikada stidio svoga hrvatskog imena, nije ga se nikada odrekao kao što to, nažalost, čine mnogi sinovi i kćeri tog naroda u inozemstvu. Ljubav prema vlastitom narodu – koja svoje voli a tuđe poštuje – spada, bez ikakve dvojbe, u vrline svake ozbiljne i odgovorne osobe. Leopold je ljubio svoj narod i svakoga čovjeka. Iseljenje, iako po sebi nenormalno, ne bi smjelo izbrisati vlastitog, narodnog identiteta. To Leopold uči.

A kako „krv nije voda“, trebali bi se hrvatski katolički iseljenici u molitvi što češće utjecati svome svetom sunarodnjaku Mandiću da im pomogne u teškom životu u tuđini kako nikada ne bi zaboravili Evanđelje, svoj narod, svoj hrvatski jezik i ime.

Išli smo s dva autobusa po pedeset osoba. Putnicima iz frankfurtske misije pridružili su se hodočasnici iz Giessena (11), iz Offenbacha (4) i po jedan iz Mainza, Wiesbadena, Würzburga, Hamburga i Darmstadta. 13. listopada u 19 sati hodočasnici i njihovi pratioci sabrani u dvorani doma „Ante Antić“ započeli su molitvom i pjesmom svoje hodočašće. Molitvu i pjesme prenijeli su u autobuse i polako počeli smanjivati kilometre asfalta do cilja. Jedan autobus za drugim, s istim natpisom „Frankfurtska misija“, a s drugim brojem – „1“ i „2“, nose svijet istoga cilja i želje, vozačasnike željne otkupljenja i susreta s grobom svoga sveca Bogdana. U broju „1“ su stariji i idu na čelu da mladi u broju „2“ znaju put koji im je slijediti, da ih mladenački polet ne zanese i da se vidi da idu stopama otaca koje vodi vjera.

Ostavljamo Majnu da mirno teče u Rajnu i okuke polako ostaju u mraku noći, da Dunavom, koji nas dijeli od Istoka i veže sa Zapadom, pošaljemo pozdrav Domaji staroj.

Noć je vedra, a bavarsko nebo čišće od hesenskoga. Zvijezde trepere, a Alpe im sablasno svojim vrhuncima prijetu. Ali zaludu, nebu one ne smetaju, one sjaju dalje u svom svemirskom miru.

Austrija – kao da joj je žao što je izgubila djecu svoju, ponoćno sanjarski, a ipak budno, pregleda putnice naše. Vrijeme nam ukrade, prošteno joj bilo, zakasnit ćemo na ugovoreno ročište kod patuljka tijelom a diva duhom, pravoga službenika Božjega, našega Bogdana.

Alpski prijelazi – spojnice svijetova

Kanjonom sjevernotekućega Inna dođosmo na sedlo Brennera, gdje su i Alpe ulete ostavile prijelaz da Sjever može k Jugu i Jug k Sjeveru. Mjesec se nagnuo na Zapad i sve više gubi svoj sjaj pred zorom, predhodnicom giganta Božjega, kralja svoda nebeskoga, sunca. Mrak se povlači, a svjetlost počinje carevati pitomim obroncima. Rijeke rođene u Alpama, od sada teku k jugu, hrane Po vodom, bogate longobardsku nizinu i nose pozdrave naše u „mare nostrum“. Ljeskaju se jabuke na jutarnjem suncu, a kruške se skromno, valjda izgleda radi, kriju među vlastitim lišćem, dok grozđe ponosno visi na uzdignutim čokotima i kao da šapće: „Uzmi me i kušaj...“

„Dobro jutro“, zaori iz zvučnika glas voditelja. „Dobro jutro“, tiho odgovoriše putnici, budni i začuđeni okolinom, kao da se boje da će probuditi povijest Trenta i njegova sabora, Verone i njene arene, Vicenze i njenih pitomih ulica, malih dvoraca i velike ljubavi Romea i

Uiješna je istina da obilazak kulturnih središta svijeta nije samo povlastica velikih i bogatih. Ta značajna mjesta itekako zanimaju i našeg radnika koji ih sve češće obilazi. Na slici: hrvatski hodočasnici pred crkvom Sv. Pavla u Rimu.

Julije i tako sve redom do grada svetaca, Padove, dvojice svetih stranaca – Portugala i Hrvatske.

Kad se spomene ime Padova, nitko ne misli na njeno glasovito sveučilište, nego na sveca iz Portugala, franjevca iz doba njegova učitelja sv. Franje, propovjednika potresnih riječi, miljenika Božjega, komu su na smrti djeca vikala: „Umro je svetac“, na sv. Antu. I cestovna uprava je smatrala da je on najvažniji u gradu i njen ponos, pa svuda stoji natpis „Il Santo“, cestovni smjerokaz da vozačasnici lako nađu svoj cilj. Ovoga puta u Padovi to nije bio prvotni, nego drugotni cilj naše skupine.

Pred samostanom kapucina je živo. Završila je Misa za hodočasnike iz Njemačke: Stuttgarta, Nürnberga, Rosenheima, Karlsruhea, Mörsa... koju je predvodio p. Stjepan Bolkovac i sada se svijet tiska oko Svečeva groba milosti tražeći, oko stola uspomenâ darove da ponese i sobice gdje je Svetac godine proveo sokoleći ljude i pomirene s Bogom slao u miru.

Suze pokazuju što čovjeka tišti

Mi smo zakasnili, ali zato ne manje srdačno primljeni od braće koja su tu naslijedila našega Sveca, dobismo kapelicu groba za bogoslužje. Pred svetišten smo se poredali u kolonu vjerskih potrebnika za svijećom u kojoj smo htjeli ostaviti sve naše potrebe i jade pred grobom Sveca našega roda i ponosa, da nam pred Bogom po njemu zagovor traje. S pjesmom nebeskoj Majci ulazimo polako do groba blaženoga Leopolda, štovatelja Njenoga. Srce je kucalo brže pri ovom susretu sa svojim Svecem. Italija živi od svojih svetaca. Svaki narod ostaje živ po svojim svecima. Sutra ćemo i

mi biti živiji za budućnost. I sve tako se redaju msli, i korak za korakom dolazimo bliže grobu, i krv („koja nije voda“) življe kola i srce jače bije.

Bogoslužje predvode naši voditelji fra Tihomir Grgat i fra Stanko Dotur. Propovijed srdačna, jasna, zanosna i konkretna: „Mi nesveci smo pred grobom sveca. Pozvani smo na svetost – a to je: Ljubi Boga i svakoga, a ne zaboravi tko si, iako živiš daleko od ognjišta kao i on – naš Bogdan“. Svatko je taknuo hladnu kamenu ploču groba i šapnuo svoju molitvu tiho, ali je ipak poneka suza otkrila da se radi o velikoj potrebi putnika prema otkupljenju. O, uslišane bile! I bit će, kako pokazuju znakovi milosti po zidovima kapele.

Nije daleko do groba drugoga Sveca – stranca u ovom gradu, pa pođosmo u njegovu veličajnu crkvu taknuti i njegov grob. Puna crkva molitelja. Polako prolazimo kraj groba prema kapeli ostataka Svečevih. Polako se napreduje, sve se pomnivo gleda: i jezik, i zubi, i habit... Molitve se šapću velikanu Božjem, miljeniku svijeta, sv. Anti.

Točno u 12 sati izađosmo na „Strada del Sole“ i vozačasnici uz Apenine, pa niz Apenine. Ostaje tunel za tunelom, vijadukt za vijaduktom i sve je bliže i bliže Toskana i Arno, rijeka pjesnika, a voditelj priča o divotama Pise, Firenze, Lucce, dok masline bremenite plodovima lijeno lelujaju na obe strane. Umbrija načićkana cempresom kopljašem sijeca na svoje velikane, sv. Franu kojemu je i sv. Leopold po redovništvu sin. A Lazio prolazi s malim gradićima na vrhu litica, kao zemlja iz priča, i s odlaskom sunca mi dođosmo pred Rim, bez namjera Hanibala. Platismo cestarinu i pustiše nas bez riječi u grad na Tiberu.

Kod Maria Maggiore nas dočekaše voditelji po Rimu, fra Miljenko Odrlić i fra Duško Moro i trudne nas odvedoše do smještaja da se osvježimo, večeramo i naspavamo. Mladež se nije dala svladati od ispućenosti, nego je privuče Rim noću.

15. listopada je osvanuo divni mediteranski dan. Rim u suncu, a mi za prvi cilj izabراسmo podzemlje-katakombe, da odatle izađemo osvježeni vjerom prvih kršćana, novi i pripravi za otkupiteljski čin po bazilikama rimskim. Molitve tihe kroz hodnike tihe ostavimo na grobovima koji su značili život za vjernike onoga doba. U katakombe smo došli i vratili se cestom „Via Apia“ s motom: „Quo vadis, Otkupitelju!“

Otkupljenici idu posjetiti bazilike, a prvu Sv. Pavla izvan zidina. Prevelika, presjajna za nas iz grobnih kapela Hercegovine, drvenjara Bosne i kamenih tamnih crkvice po brežuljcima Dalmacije i Zagorja. Svjedok otkupljenja je ovdje za Otkupitelja položio život svjesan one svoje: „Dobar sam boj bio, vjeru sačuvao“.

Ara coeli je nezaobilazna

Vratili smo se u vrevu staroga dijela grada, jer grupe hrvatskih hodočasnika nikada ne preskaču „Ara coeli“, radi groba posljednje bosanske kraljice Katarine-Kosače. Kuda su nekada hodali carevi dobri i zli, kršćani i pogani, šetaju danas, po „Foro Romano“, otkupljeni i oni koji traže otkupljenje, gazeći povijest, a sanjajući o budućnosti.

Popodne današnjega dana je naše. Svi hrvatski hodočasnici iz Domovine i iz ostaloga svijeta slave kod Isusove Majke u S. M. Velikoj predvečerje velikoga dana proglašenje svetim Leopolda-Bogdana Mandića.

Trg oko crkve je pretijesan za sve one koji su došli autobusima i pješke. Osjeća se na skalinadama zaleđa crkve kao pred zagrebačkom katedralom. Čuje se samo hrvatska riječ i prolazi samo hrvatski svijet, mnoštvo od kojega se drugi nitko ni ne vidi.

Marijina crkva, koja nam je večeras i Tekije, i Voćin, i Bistrica, i Trsat, i Sinj, i Solin, i Široki Brijeg, i Olovo, i Bunarić, puna je svijeta kako odavna bila nije. Znoje se granitni stupovi, ovlažio je mramorni pod, ljeskaju se svećani mozaici stari, čuje se samo hrvatska crkvena pjesma. Hrvati kliču Nebeskoj Majci koja nam je Otkupitelja dala.

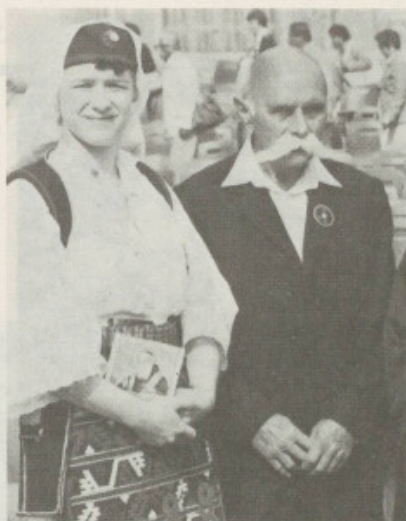
(nastavak na sl. str.)

Kardina Kuharić slavi bogoslužje sa svojim biskupima, gostima i svećenicima sabranima sa svih pet kontinenata. Aplauz prolama crkvu na spomen Marije, Leopolda i Stepinca koji je ovdje slavio svoju Mladu Misu. Kardinal uči svijet o značenju Otkupiteljske godine i kaže da je Otkupljenje djelo Boga Oca izvedeno po Bogu Sinu od Marije rođenu. Otpušta narod Božji blagoslovom do sutrašnjeg susreta na trgu sv. Petra sa Sv. Ocem. Svijet izlazi na sve izlaze, polako i dostojanstveno, zanesen ljubavlju nebeske Majke koja ga mило gleda sa stupa pred svetištem.

Da slavlje bude potpuno i narodno, pobrigao se frankfurtski folklor „Croatia Ensemble“ i zaigrao na radost naroda domovinskoga i vandomovinskoga nekoliko kola iz baštine stare.

Lelujaju zastave kao makovi

16. listopada 1983. je slavlje nad slavlji. Mnoštvo preko stotinu tisuća se slika odasvud pred crkvu Prvaka apostolskog – Petra. Kaos je u prometu koji ipak teče, a mir i red među Berninijevim stupovima. Stari obelisk se čudi slušajući jezike razne i ne zna što je. Gleda zastave crveno-bijelo-plave, koje su danas prošarale Petrovu poljanu kao makovi rane žitarice. Prizor je divan. Sjedala su puna, počasne lože pune, a iz crkve polako kreću stotine svećenika koji će pomagati pričešćivati. Križonoša, knjigonoša, pa nosači svijeca. Mitre raznorod-

Kad se mladi nađu zajedno sa starcima, onda je radost zajedništva velika, zapravo potpuna. Na slici: naša djevojka iz Njemačke s djedom iz domovine.

ne na raznobojnim glavama biskupa okružuju oltar jednoga Krista. Mnoštvo čeka kada će se pojaviti on, Papa. Aplauz ga najavljuje. Oslanjajući se na križ Otkupiteljev ponosno dolazi, rukom blagosivljući na sve strane narod Otkupiteljev. Slavi danas i Papa 25 godina biskupstva i 5 godina papinstva. Jubilarca govornici s pravom slave. Mitru ponosno nosi poniznik Marijin – Totus tuus.

Prvo čitanje iz Petoknjižja, o molitvi Mojsijevoj za bitke s Amalećanima, čita se na hrvatskom jeziku. Dobro to sto-

ji za narod koji je nazvan „predziđem kršćanstva“ u ovoj prigodi kad se jedan njegov sin proglašava svecem. Narod je ovaj vječno u borbi, i da nema svojih Mojsija, Arona, Hura, Nikola i Bogdana davno bi nestao s ove zemlje...

Svečani obred proglašenja svetim je u toku. Svatko napeto sluša. I proglašuje Sv. Otac za cijelu Crkvu: Leopold – Bogdan Mandić iz Herceg Novoga, dika Hrvatske (gloria Croatiae), svjetlo Padove (lumen Paduae), ukras reda Kapucina (decus ordinis Capucinatorum), je sveta življenja, herojskih kreposti i zato građanin nebeski. Aplauzu nema kraja. Oduševljenje je veliko. Zastave su oživjele. Sve je na Trgu sretno, a mi sunarodnjaci svečevi najsretniji.

Svečani obredi idu kraju. Sv. Otac na koncu pozdravlja prisutne na jezicima većih skupina na trgu. Danas je započeo pozdrave hrvatski. Još jedno oduševljenje.

Zapamtit ćemo riječi Sv. Oca i njegove pozdrave i blagoslov ponijeti svima koje susretnemo, kako u Domovini tako i izvan nje.

Posjetili smo grob sv. Petra. Mladi su se popeli i na kupolu ovog veličajnog zdanja, da vide još jednom Rim i Vatikanski vrt. Pred večer smo rekli: „Arivederci Roma“, posjedali u svoje autobuse, krenuli u noć i bez zastoja se sretno vratili u svoje privremeno boravište na Majni, u Frankfurt.

Tihomir

Krv nije voda

O. Leonardelli, ispovjednik u Bazilici sv. Petra u Rimu, ispričao je ove godine sjećanja na jedan svoj susret s o. Leopoldom Mandićem u ispovjedaonici:

„Bio sam mladi svećenik i redovito sam se ispovijedao kod o. Leopolda, koji je dolazio u samostan sv. Antuna u Padovi. Bilo je to 1941. godine, malo prije njegove smrti. U ispovijedi sam o. Leopoldu iznio jedan svoj problem i pitao ga za savjet. Rekao sam da mi smeta čitanje novina i da li mogu ne pratiti novine i zadovoljiti se samo s onim što čujem od drugih?

O. Leopold odgovori: 'Vi ste svećenik, morate znati što pišu novine i morate narod upućivati u pravu istinu!' Najednom o. Leopold ustade sav gnjevan i povišenim glasom reče: 'Evo, Mussolini je na-

Papin pozdrav hrvatskim hodočasnici na hrvatskom

„Dragi Hrvati,

Radostan sam da mogu i vas pozdraviti na čelu s uzoritim gospodinom kardinalom Franjom Kuharićem i ostalom braćom u episkopatu. Došli ste u tako velikom broju ne samo vi iz Jugoslavije nego također hodočasnici iz Njemačke, Austrije, Kanade i Amerike. Svojim prisustvom pokazujete koliko cijenite svetog Leopolda Mandića. Obraćam se na poseban način vama, dragi Hrvati, koji živite raspršeni po cijelom svijetu. Neka vam

pao i moju domovinu Hrvatsku, to treba osuditi! Zatim se odmah smiri i reče: 'Oprostite, oče! Krv nije voda!' I mirnim tonom nastavi dalje... „Veritas“ 11/83.

sveti Leopold, isto tako emigrant kao i vi, bude uvijek svijetao primjer kako treba živjeti i umirati izvan domovine uvijek vjeran Bogu, Majci Božjoj i svetoj Crkvi. Vama i svima vašim dragima u domovini i izvan nje od srca podjeljujem svoj apostolski blagoslov.”

Naddušobrižnik i misionari se čude

Iznos od 95.108.- DM koji je, u povodu kanonizacije sluga Božjega Leopolda Bogdana Mandića, Svetom Ocu Ivanu Pavlu II predao hrvatski naddušobrižnik u Njemačkoj p. Bernardo Dukić, skupili su hrvatski gastarbajteri u Zapadnoj Evropi, a ne Hrvatska katolička misija Frankfurt, kako to, na veliko čuđenje misionara, javlja „AKSA“ od 21. listopada i „Glas koncila“ od 23. listopada 1983. godine.

Izabrali smo za Vas

Nema slobode bez obveze!

Broj rastavljenih brakova u Saveznoj Republici Njemačkoj postigao je u 1982. godini svoj „rekord“. Savezni ured za statistiku u Wiesbadenu priopćio je da je u SR Njemačkoj prošle godine bilo 118.483 rastave braka.

Godine 1956. bilo je u ovoj zemlji 46.101 rastava. Ako se ovaj broj uspoređi s onim prošlogodišnjim ustanovit će se da se danas brakovi rastavljaju tri puta više nego ima 26 godina. I još nešto. Prošle je godine bilo sklopljeno 361.573 braka. To znači da na tri sklopljena braka dolazi jedna rastava.

Savezni zavod za statistiku zaključuje na temelju ovih brojki da se brak više „ne shvaća nužno“ kao „savez čitavog života“. Ustvari, danas se brak ne smatra više nerazrješivim. Partneri se razilaze jer se „više ne razumiju“ i „jer nemaju više što reći jedno drugome“.

Žalosno je to. Mnogi misle da se iz braka može po miloj volji izletjeti ili izići. U rastavi se gleda oslobođenje, put do osobnog samoostvarenja. Uz koju cijenu?

Kakvog li samozavaravanja! Stoljeća su trebala čovječanstvu da oplemeni zajedništvo – bračno i obiteljsko posebno. Danas se ruše ograde jer se želi postati „modernim“, „naprednim“.

Ono što mnogi ljudi danas u svom površnom razmišljanju smatraju napretkom, putem k slobodi i samostalnosti, nije ustvari ništa drugo nego povratak u džunglu. Nema slobode bez obveze. To je ovih dana posebno naglasio Sv. Otac austrijskoj mladeži.

To bi trebalo biti posebno jasno kršćanima koji su svoj ženidbeni savez pred Bogom sklopili za čitav život i koji su svom bračnom pristanku pred oltarom pridodali i riječi „dok nas smrt ne rastavi“.

Bračni su prstenovi znak ljubavi i vjernosti – do kraja

Hvala za slijepe oči!

Bio je liječnik. I dok je pružao liječničku pomoć njemačkom časniku za vrijeme posljednjeg svjetskog rata, ispalio je na nj jedan pripadnik zloglasnog SS-a nekoliko hitaca i oslijepio ga. A on ovako moli:

„Zahvaljujem ti, Bože, što si htio da darujem svoje oči kako bih spasio svojega bližnjega. Hvala ti što si mi dao hrabrost smiješka da ublažim muku svoje majke i što me jačaš da se ne ljutim kad naiđem na kakvu zapreku.“

Hvala ti što si u hramu moje noći objesio zvijezdu nade i što si na moj put, poslije dugih kušnji, postavio biće koje me je znalo razumjeti i dati mi ruku. Još ti zahvaljujem što si nam darovao ovo dijete, anđela među anđelima. Zahvaljujem ti za život bogat borbama i obećanjima koji se otvara preda mnom. Hvala ti što si dopustio da u svom sinu pronađem oči svoje mladosti. I kako nijedna od ovih radosti ne bi bila moguća bez mogega sljepila, dopusti da ti na koljenima rečem: hvala, Gospodine, što si me učinio slijepim“.

Ima ljudi koje kušnja smrvila, a ima ih opet koji po kušnji dopiju do vrhunaca. To su oni koji vjeruju da mukâ zapravo ni nema kad po njima postaju sretni.

Čega se treba plašiti?

Strah nas je umrijeti, a nije nas strah živjeti. Previše nas plaši smrt, a premalo život. I mjesto da se plašimo smrti, trebali bismo se bojati da ne promašimo život.

„Lijepa smrt“ nije brza smrt. Lijepa smrt je smrt koja dolazi poslije lijepa života. Dug život nije nužno lijep život. Lijep život je onaj koji u darovanom vremenu dadne sve što može dati. Isus je umro s 33 godine. Nije nikada rekao: „Nije baš lijepo umrijeti tako mlad“. Njegov život, i njegova smrt, imali su smisao kojega nijedna dužina ne može produljiti. Uz uvjet da nam život ima smisla, može se umrijeti bilo kada.

Čuje se ponekad: „Pozivam vas u goste, jer kad ste vi prisutni vi uvijek nešto dajete“. U ovom je smisao života: biti onaj koji daje. Isus je to sazeo u jednu riječ kad je kazao: „Vi ste sol!“ Vi ste ono što daje okus, začim.

Ima kratkih života koji daju bogatstva. Ima dugih života koji ne daju ništa. Toga bi se trebalo plašiti.

„Društvo razočaranih“ optužuje

Svima nam je poznata nasrtljivost, bezobzirnost i tvrdoglava upornost Jehovinih svjedoka u traženju pristaša i istomišljenika. Nekako se najčešće i najlakše obaraju, poput orlova strvinara, na strance nastojeći ih pridobiti za svoju, svake teološke podloge lišenu, vjeru. I neki su naši katolici nasjeli tim „vrbovanjima“ i postali revni propovjednici sekte „Jehovinih svjedoka“. A tko u to društvo upadne, teško se iz njega izvlači. No, ljudi ih ipak napuštaju.

Tako su se u Nizozemskoj bivši članovi te sekte organizirali u „Društvo razočaranih“ i traže od nizozemske vlade da zakonski zabrani djelovanje te sekte. Svoj zahtjev „razočarani“ potkrepljuju tvrdnjama da se ta sekta u svom radu služi „pranjem mozga“ i „rafiniranim terorom“. Ne ostavljaju na miru ni onih koji su je napustili. Teški duševni i socijalni poremećaji, strah od đavola, izolacija u obitelji, bijeg u alkohol i drogu i sl. najčešće su posljedice boravka u toj fanatiziranoj sekti.

Postoji li tajna antiotkupljenja?

„... Nastavničko vijeće jedne naše škole raspravljalo je ovih dana o tom kako učenike zaštititi od lošeg utjecaja ulice, od droge, od pijanstva, ali i od Crkve. Što to znači? Da je Crkva i ono što ona uči mlade opasno za njih, da je to za mlade kao ulica, kao droga, kao alkohol... Mi bismo ovdje postavili jedno pitanje: Zašto odgovorni za javni odgoj naše djece i naših mladih u našem hrvatskom narodu bivaju zabrinuti ako bi ta djeca i ti mladi dolazili u crkvu i slušali Božju riječ? Čime možemo protumačiti taj strah pred Crkvom i vjerom? Ima tu neka tajna... Kako ćemo sačuvati mlade od alkohola, od droge i od seksualnog razvratu ako im ne odgojimo savjest u istini o Bogu, o čovjeku, o smislu života!“

Kardinal Kuharić, „Glas koncila“, 25. 9. 83., str. 18

Jeronim Korner

1. U predvečerje drugoga svjetskog krvavog obračuna (1941.) objelodanio je Jeronim Korner pjesničku zbirku **Obasjane staze** (Zagreb, 1941.) u kojoj su zabilježeni stihovi:

*Tko će znati, da mi nije bio
život ljepota večernjega mira,
nego da je bio jedna bolest vječna,
od koje se trpi i kad sreća dira.*

(Poslije moje smrti)

U muževnoj dobi, kad su napisani, ovi stihovi mogli su kod neupućenih potaknuti razmišljanja o mračnim pjesnikovim raspoloženjima. Međutim, Korner je veoma ozbiljno shvaćao svoj književnički i svećenički poziv, pa je na upit **Zašto sam pjesnik**, u pjesmi takva naslova, potresno i iskreno želio:

– Gospode, da si mi dao više Ljubavi, a manje talenta, ja bih Te žarče ljubio i čitav bi moj život bio pjesma.

Čitatelj pak danas mora priznati, nagnut nad Kornerovim zbirkama, da je srčano kroz život nosio teret pjesništva koje je bilo prožeto čežnjom, nadom i ljubavi. Iz Kornerovih stihova zrači silna potreba za Bogom, radost življenja i suosjećanje sa svim stradalnicima („Kad sam grlio siromahe“).

U sebi je Jeronim Korner nosio sudbinski poziv:

*O sve me moli, doziva.
Zovu me polja, klasovi,
zovu me tajni glasovi,
što u šumi kolo igraju.
Zovu me bijeli oblaci,
što se na vjetru zibaju.
Zovu me trave i cvijeće,
Zove me sunce i drveće.*

(Angelus u Mariji Bistrici)

U njegovim je pjesmama doista odziv ljepoti polja, klasja, oblaka, trave i cvijeća, odziv suncu i drveću. I nisu Kornerovi stihovi propovijedi nad njivama, o Uskrsu ili Božiću, o blagdanima svetitelja, nego su to raspoloženja „kao majčin pogled na dječjem licu“ (Jesenji koraci), vedri poklič životu kad se susretu ljetu i vječnost a „mlinovi melju žito starca Serapiona“.

2. U vlastitom životopisu (1945.) zabilježio je Jeronim Korner da mu je otac „bio pjesnik po duši, iako nije pisao stihova“ te da je od njega naslijedio pjesnički dar i već u djetinjstvu počeo pisati stihove.

Korner se rodio „u pjesničkom krajoliku Herceg-Novoga, u Boki Kotorskoj, 3. siječnja 1909.“ Naobrazbu gimnazijsku sticao je u raznim mjestima izvan zavičaja: u Dubrovniku, Kotoru, Cetinju i Velikom Bečkereku, sveučilišne nauke svršavao je u Krakovu i Zagrebu (filozofija i bogoslovija). Od god. 1938. kao svećenik živio je i radio u Zagrebu, služujući kao gimnazijski profesor Nadbiskupske gimnazije. Nakon rata živio je i u inozemstvu. O Zagrebu piše u spomenutom životopisu da je to grad „za kojim uvijek čeznem na svojim dugim putovanjima, grad, u kojem sam našao najviše smirenja“ (Suvremeni hrvatski pisci, knj. 26, 294–5).

Prva pjesma J. Kornera objelodanjena je god. 1925. Od tada je njegovo pjesništvo u nizu zbirki: **Blistavi rub** (1932.), **Ljubav neba** (1935.), **Ljeto i vječnost** (1935.), **U hramu cistercija** (1938.), **Obasjane staze** (1941.), **Nebo s trideset zvijezda** (Maribor, 1975.). Spominju se također i dva Kornerova rukopisa: **Djevičanske breze** (naknadno objelodanjen) i **Živi mrtvaci**. Korner se družio s književnicima Franom Alfrevićem, Metodom Turnšekom, Ivom Lendićem, Aleksom Kokićem, Nadom Kesterčanek, Augustom Đarmatijem, Vinkom Nikolićem i drugima. Suradivao je u Mladosti, Hrvatskoj reviji, Hrvatskoj prosvjeti, Luči, Književniku i drugim hrvatskim časopisima između dva rata.

Značajke svoga književnog rada označio je Jeronim Korner riječima: „Stih ima za mene uvijek čara, kao lice stroga monaha, koji od nas zahtijeva samoza-

taju: da s malo riječi puno kažemo“. Doista, s malo riječi Korner izražava svoj zanos za prirodu, posebice za proleće koje budi život po vinogradima, šumama i na morskome žalu, u gradskim drvoredima. No pjesničko nadahnuće nalazio je pjesnik i u svojim nutarnjim borbama, u ustrajnoj težnji za visinama, za usponima i nutarnjim uskrsnućima. Iz njegovih pjesama zrači sućut prema malim i zaboravljenim ljudima, sjeta za minulim susretima, stvarima i događajima.

3. Svjestan da je početak „višeg života – poniženje“ (Isus i Samaritanka), Jeronim Korner je svoj život usmjerio prema cilju. U težnji za visinama, za višim životom želio je

*I sa mnogo stvari veo tajne dići,
sa putom u beskraj i u bezdan visine.
Ali nikad sjaju svojih žudnja stići,
jer sami bi visovi postali nizine.*

(Putovanje)

U tom nastojanju, u ljudskoj i pjesničkoj žudnji, u svojem svećeništvu ostao je J. Korner dosljedan. I nizao je stihove, pjesničke bilješke koje su njegove ispovijesti, osobni obračuni sa samim sobom, ali iskreni zanos nad zavičajnim zaljevima, maslinicima, zagrebačkim Gornjim gradom kao i pred Meštrovićevim umjetninama i Marijom na Bistrici, u Kamenitim vratima. Veliko ljudsko srce obilovalo je razumijevanjem suprotnika i prezrenika. Kazujući biranim, skladnim riječima sve što ga je poticalo, prožimalo i potresalo, Korner je bio graditelj hrvatskog pjesništva između dva rata, neimar dostojan pozornosti ljubitelja Ljepote.

Dr. Vjekoslav Milovan novi generalni tajnik BKJ

Kako javlja „AKSA“ od 23. rujna u Zagrebu je na jesenskom zasjedanju Biskupske konferencije Jugoslavije za generalnog tajnika Biskupske konferencije izabran **dr. Vjekoslav Milovan**.

Milovan je svećenik porečko-pulske biskupije. Rođen je 1. siječnja 1932. u Režancima, župa Svetvinčenat. Gimnaziju je završio u malom sjemeništu u Pazinu. Teologiju je studirao na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Na istom fakultetu doktorirao je 1970. godine na temu „Pastoralno-sociološko istraživanje o vjerskom životu“.

Dr. Vjekoslav Milovan

Prvi izbori stranaca u Stuttgartu

Pobjeda liste „Svoje voli, tuđe poštuj”

Stuttgart, glavni grad njemačke pokrajine Baden-Württemberg koju mnogi nazivaju „uzor-pokrajinom” (Muster-Ländle), spada među desetak najvećih gradova u Saveznoj Republici. Zahvaljujući poslovnoj švapskoj marljivosti grad je postao stvarni industrijski kolos ove zemlje: Daimler-Benz (Mercedes), Robert Bosch, Mahle, Bauknecht, Porsche i druge firme zapošljavaju na stotine tisuća radnika. Mala, posebno elektromotorska industrija je također vrlo razvijena. Nikakvo čudo onda da se u „Kobilji vrt”, to riječ Stuttgart znači u hrvatskom prijevodu, slilo oko 100.000 inozemnih radnika (među njima su najbrojniji građani iz Jugoslavije) koji, poslije Frankfurta na Majni, čine najveći postotak stranaca u jednom njemačkom velegradu.

Krkveno organizacijski u gradu je konkatedralno sjedište rothenburškog biskupa za kojega se dobro zna da je, kao i cijela njegova biskupija, vrlo otvoren prema strancima. Na čelu Gradske uprave nalazi se već više godina popularni Manfred Rommel, sin „pustinske lisice” feldmaršala Erwina Rommela kojega je dao smaknuti nacistički zlođuh – Adolf Hitler. Stuttgartski gradonačelnik M. Rommel poznat je i izvan granica svoga grada i svoje zemlje po svom dubokom humanizmu i čestitosti.

Još sedamdesetih godina bilo je pri stuttgartske općine oformljeno Vijeće stranaca kao gremij koji je od vremena na vrijeme bio pitan za savjet. Međutim, veliki broj stranaca koji žive u Stuttgartu, njihovi brojni problemi i sve veća nesnošljivost domaćeg stanovništva prema njima ponukala je nedavno Gradsku upravu da demokratskim, dakle tajnim glasovanjem stranaca pronađe ljude koji će u Savjetodavnom odboru stranaca stuttgartske Vijećnice zastupati interese svojih sunarodnjaka.

Izbori za taj Savjetodavni odbor održani su 9. listopada 1983. Pravo glasa imali su svi građani iz Italije, Španjolske, Jugoslavije, Grčke, Turske i Portugala koji su u Stuttgartu prijavljeni najmanje tri godine i koji su navršili osamnaest go-

dina života. Točno 49.226. stranih sugrađana, koji su trebali izabrati 12 zastupnika za Savjetodavni odbor stranaca u kojem je 25 članova (trinaestorica su Nijemci). Pravom glasovanjem posluzilo se samo 26,3% stranaca. Građani iz Jugoslavije, koji su imali izabrati tri zastupnika, najlošije su izišli na izbore: samo 13,7%. Oni su se trebali opredijeliti za tri zastupnika s triju prijavljenih i odobrenih lista: liste „SFRJ/YU”, liste „Jugoslaveni u Stuttgartu” i liste „Svoje voli, tuđe poštuj”. Prema neslužbenim podacima lista „SFRJ/YU” dobila je 2.783 glasa, lista „Jugoslaveni u Stuttgartu” 517 glasova, a lista „Svoje voli, tuđe poštuj”, koju su predstavljali angažirani hrvatski katolici Hrvatske katoličke misije Stuttgart, 3.794 glasa. Oni su tako osvojili 2 od tri moguća mandata i postali stvarni pobjednici na ovim izborima. Naše radnike će, dakle, u Savjetodavnom odboru stranaca pri Općinskom vijeću Stuttgarta kroz sljedećih pet godina zastupati **Mate Čutura**, socijalni radnik u Hrvatskoj kat. misiji i građevinski inženjer **Ante Modrić** – obojica s liste „Svoje voli, tuđe poštuj”, te turistički tehničar **Nikola Ugarković** s liste „SFRJ/YU”.

Predstavnici liste „Svoje voli tuđe poštuj”, kako izvješćuju stuttgartske novine, žalili su se prije izbora Upravi grada Stuttgarta na kampanju koja je protiv njih vođena, najviše u jugoslavenskim dopunskim školama. Govoreno je, tako ti predstavnici, da njihova lista nije odobrena, prijetilo se eventualnim glasačima za tu listu, bilo je velikih vrbovanja za listu „SFRJ/YU”. Iste novine javljaju da državno tužiteljstvo u Stuttgartu ispituje sve nezakonitosti i nepravilnosti do kojih je došlo u toku predizborne kampanje i samih izbora. Jasno da ćemo o rezultatima istrage javiti na stranicama ovoga lista.

Pobjeda liste „Svoje voli, tuđe poštuj” uvelike je obradovala vjernike Hrvatske kat. misije Stuttgart (i ne samo njih!), karitas i biskupiju Rottenburg-Stuttgart, koja u činjenici da su kod „katoličkih nacija” – Talijana, Španjolaca i Hrvata – izabrani ljudi koji usko surađuju s katoličkim misijama, vidi potvrdu dosadašnjeg rada i ohrabrenje za budućnost.

I. Vugdelija

MAINZ

Misionaru 60 godina

Fra Stjepan Pavić

Vjernici Hrvatski kat. misije Mainz samoinicijativno i spontano proslavili su 17. i 18. rujna 1983. šezdeseti rođendan svoga misionara fra Stjepana Pavića. Vanjska se proslava ove lijepe obljetnice održala u misijskim prostorijama u Mainzu 17. 9. Naši vjernici iz Mainza poklonili su svome duhovnom voditelju bogato ukrašenu zelenu gotsku paramentu, a vjernici iz Rüsselsheima vrlo lijepi kalež. Sutradan je svečar slavio euharistiju za sve svoje vjernike u Mainzu s darovanim kaležom i u poklonjenoj misnici. Pozdravnu riječ svečaru održao je tim povodom u ime vjernika g. Ante Dabo. Donosimo za naše čitatelji taj lijepi i zanimljivi govor s malim preinakama:

„Danas vjernici Hrvatske kat. misije s područja Mainza, Rüsselsheima i Kellersbacha slave 60. rođendan svoga duhovnog pastira. Prošlo je mnogo godina otkako su sinovi i kćeri maloga ali ponosnog hrvatskog naroda počeli napuštati svoja ognjišta. Zbog odvojenosti od stada i trke za novcem prijeti im opasnost da se nađu u mečavi zapadne civilizacije. Vučje čeljusti već su širom otvorene da progutaju dio odvojenog stada. Ali ni Katolička Crkva u Hrvata ne stoji skrštenih ruku. Ona šalje svoje najbolje pastire da okupe svoje ovce. Tako je pod budnim okom jednog franjeva stvorena Hrvatska kat. misija u Mainzu. Sve je počelo tiho i nenametljivo, a tek zasađeno stablo počelo je polako rasti. Teško je bilo čuvati mlade listove i grane da ih vjetar ne polomi. Javili su se i prvi cvjetovi, a zatim plodovi.

(nastavak na sl. str.)

Opraštaj od p. Romca u Darmstadtu

Neka preuzme i vodi mlađi

„Mojsije dođe i upravi ove riječi svemu Izraelu: Meni je danas sto i dvadeset godina! Ne mogu više! Jošua će pred vama ići kako je Gospodin rekao!”

Tada Mojsije zovnu Jošuu, pa mu reče: Ohrabri se i budi odlučan! Jer ti ćeš ići s ovim narodom. Sam Gospod ide pred tobom; on će biti s tobom; neće te zapu-

stiti niti će te ostaviti! Ne boj se i ne dršči!”

Biblija je uvijek aktualna! I dok sam ovaj biblijski tekst čitao, pade mi napamet nešto vrlo slična iz današnjeg života. Drugi svjetski rat progutao je mnoge mlade živote, jedne je izbrisao s lica zemlje, a druge opet prognao s rođene grude. Strahote rata nisu poštedjele ni fra Roka Romca. Kao mladi svećenik nestao je iz Metkovića i preko Rima dospio u Sjevernu Ameriku. Dvadeset i šest godina sproveo je radeći kao svećenik s američkim i hrvatskim vjernicima. U Americi je jedan dio Hrvata već na-

šao, a drugi su povremeno pristizali. Što se više od domovine udaljavao, tim ga je veća želja vukla za domom. Vršio je svećeničku službu u raznim gradovima Amerika i Kanade. Zasnih 13 godina sproveo je kao hrvatski misionar u SR Njemačkoj, u gradu Darmstadtu. Imenovan je prvim hrvatskim misionarom u Darmstadtu, iako su neki drugi prije njega povremeno dolazili na to područje. Za vrijeme svojeg trinaestgodišnjeg djelovanja misiju je u cijelini uredio. Pastoralni i socijalni rada harmonično se odvijao i nadopunjavao. Uspio je od kardinala Mainza Hermana Volka dobiti udobne prostorije, gdje su vjernici našli kutić domovine. Vjerojatno je to prvi hrvatski centar u inozemstvu koji nosi ime novoproglašenog hrv. sveca Leopolda Mandića.

Uz mnogostruki svoj rad vidio je da mnogo toga još treba doraditi. Osjećao je teret godina i umor četrdesetgodišnjeg putovanja po inozemstvu. Neumorno se borio za svoju zajednicu pa je ponekad znao naići na šilo i ognjilo, ali je ustrajao do kraja. Osjećao se jedno sa svojom zajednicom!

Nakon 43 godine svećeničkog života i 40 godina sprovedenih u inozemstvu, trijezno je promislio i mudro kao Mojsije zaključio: „Ne mogu više! Neka ovu hrvatsku župu i narod vodi mlađi!” Njegova provincija Presv Otkupitelja sa sjedištem u Splitu udovoljila je njegovoj želji.

Na oproštajnoj Misi, 30. listopada 1983., p. Roku su zahvalili za njegov dugogodišnji svećenički rad: dekan Darmstadta g. Heinrich Bardog, mjesni župnik Rodolf Moche i p. Bernard Dukić. Ujedno su pozdravili i novog župnika p. Franju Bilokapića. Misnom su slavlju prisustvovali: urednik „Žive zajednice” i animator liturgije p. I. Vugdelija, p. dr. Čiro Markoč, p. T. Grgat, p. Stanko Dotur i p. N. Beka iz Frankfurta. Neobično puna crkva, viš od 500 duša, odala je priznanje i zahvalnost svojem vrijednom župniku. Prije svečano ispjevanog „Tebe Boga hvalimo”, p. Roko je zahvalio biskupiji Mainz, gradu Darmstadtu, svojoj zajednici kao i svim suradnicima. Zadnje su riječi bile: „Ja odlazim, ali moje srce ostaje s vama u Darmstadtu.” Zatim je novi misionar p. Franjo Bilokapić u ime svoje i u ime p. Roka pozvao sve prisutne na zakusku i priredbu koju su pripremili gosp. Stjepan Koletić i s. Božena Duvnjak. dab

„Iako odlazim od vas, moje srce ostaje u Darmstadtu”, rekao je u oproštajnoj besjedi darmstadski dugogodišnji misionar fra Roko Romac svojim župljanima, aludirajući posebno na mlade

(nastavak s prednje str.)

Iz nedjelje u nedjelju crkva u Mainzu je bila sve punija. Susreti ispred crkve prije i poslije sv. Mise ostaju nezaboravni, a jedan franjevac postaje legenda. Župnik, učitelj, prevodilac, tumač, posrednik, brat i tješitelj, a uz to duhovni i moralni upravljač svoje zajednice, to je naš dragi fra Stjepan. Narod se u čuđenju pitao: otkuda mu snaga i kako nađe vremena da posvuda stigne?

Pored svoga svećeničkog posla traži stanove i radna mjesta za svoje vjernike. Brigom za bolesnike i umiruće postaje poznat svim bolnicama u Mainzu i okolici. Njegov vjerski i stvaralački rad nisu ostali nezapaženi. Nakon uporne žrtve i borbe uspijeva dobiti lijepe prostorije

za vjerski i kulturno-zabavni život vjernika naše misije u Mainzu. I u tom svom plodnom radu zaokružuje, evo, svoju 60. godišnju krunu.

Neka mu dobri Bog i naša Gospa, koja je posebno često ime na njegovim usnama, dadu milosti i strpljivosti u daljnjem radu. Hvala ti, oče fra Stjepane, za sve što si učinio – od najmlađih do najstarijih. Hvala ti što si u našim mladima učvrstio vjerski i nacionalni ponos. Hvala ti što si se žrtvovao za tolike divne cvjetove naših prvopričesnika i krizmanika. Neka nas još dugo grije toplina tvoje duše i neka nam svjetlost tvojih očiju bude putokaz u životu. Od srca ti žele blagoslov, zdravlje i sreću tvoji vjernici...”

Hodočašće

Hrvati u Kevelaeru kod „Tješiteljice žalosnih“

Kevelaer je mali grad u Donjoj Rajni (Niederrhein), čuven po Gospinom svetištu „Tješiteljica žalosnih“. Već nekoliko godina hodočaste tamo i Hrvati iz Nordrhein-Westfalena i iz Nizozemske (fra Lovro Bosankić došao je iz Rotterdama s jednim autobusom). Uz Neviges, ovo je drugo hrvatsko hodočasničko mjesto u ovoj pokrajini. Sigurno jedinstven slučaj za Hrvate u Njemačkoj. I s pravom.

U Kevelaeru je i dio naše povijesti. U tom gradu se nalazi „Kroatenstrasse“ i „Kroatenkreuz“. Ni jedno ni drugo nam ne služi na čast. I jedno i drugo podsjećaju na strahote tridesetogodišnjeg rata (1618 – 1648.). I na naše učešće u tom ratu. Za tuđina. Nismo, dakle, bili samo „antemurale christianorum“, niti smo bili samo „pod Bečom“ (kod proslave 300. godišnjice pobjede nad Turcima nisu Austrijanci dovoljno istakli ni zasluge Poljaka za tu pobjedu, a kamoli naše), nego i Njemačkoj. Ali, to je naša povijest, bila kakva bila. Priznati: „to je moje, naše“, nešto što ne služi na čast, znak je veličine, dostojanstva i jamstvo bolje budućnosti.

Eto, to je Kevelaer za nas Hrvate, kršćane-katolike. Mnogi će, možda, dok budu razmišljali o toj povijesti, o ratovanju za tuđina – Hrvati su tada bili poznati ratnici – samodopadno reći: „Ne, nikada više“ ili „Kako su bili glupi“. Neka im bude. Meni je draža ona iz Sv. pisma: „Ne sudite da ne budete suđeni“. Pa ako ne mislim ni na sv. Pismo, opet ih ne mogu osuditi, jer i danas ratujemo-radimo na bojištima-radilištima Europe.

Hodočasnici u procesiji idu prema Hrvatskom križu u Kevelaeru

Što će sutra o nama misliti, govoriti buduća generacija? Ovo samo usput za one koji o svemu prebrzo donose svoje sudove.

Došli mi tako na mjesto svoje povijesti da se pomolimo „Tješiteljici žalosnih“. Okupilo se nas u subotu, 2. listopada, oko 20 svećenika s preko 1000 vjernika i subotčkim biskupom Matijom Zvekanovićem koji je predvodio misno slavlje u 14 sati. Prije toga je bila prilika za sv. ispovijed. Fra Pavao Obrdalj, misionar iz Moersa, pozdravio je biskupa kao predstavnika domovinske Crkve i sve prisutne, radostan da se okupilo toliko naroda, jer je bila subota.

Poslije sv. Mise bio je zajednički ručak za svećenike, pastoralne suradnike i časne sestre zajedno s biskupom, a onda procesija do Hrvatskog križa. U procesiji se molila krunica i pjevalo. Prisutne je kod Hrvatskog križa pozdravio i zahvalio za njihov dolazak Bruno Pottebaum, referent za strance kod biskupije Münster. Završili smo slavlje s mo-

litvom za mir u svijetu, za mir među Nijemcima i gastarbajterima.

Fra Pavao Obrdalj, misionar iz Moersa, mnogo se trudio sa svojim suradnicima za uspjeh ovog hodočašća. I uspio je. Za vrijeme sv. Mise svatko je imao otiskane pjesme s Gospinom slikom, vrlo lijepo, u procesiji također. Dobro pojačalo iz auta za vrijeme procesije omogućilo je da su svi mogli čuti i pjesmu i molitvu. Pokušaj sa subotom bio je hrabar. Mislilo se da će doći malo svijeta. Ipak je svijeta došlo mnogo. Nedjelja je problematična za hodočašća, ne samo radi svećenika, radi zamjene. Nije zgodno ispustiti sv. Misu, ići s jednim autobusom, a ostaviti puno više svijeta bez sv. Mise. Osim toga, to je i razbijanje zajednice. Ovako je mogao doći tko je htio, a svećenici su mogli biti svi na okupu. I većina je došla. Jedan nedostatak: bilo je malo vremena između sv. Mise i procesije za objed, razgovor... Sigurno nije ni ovdje teško naći bolje rješenje.

Mato Kljajić

MAINZ

Pobjednici olimpijade u Rimu

„Olimpijske“ pobjednike iz Mainza posebno se dojmila bazilika Sv. Petra. Na slici: mladi iz Mainza s katehisticom i misionarom pred Berninijevim kolonadama.

Grupa mladih iz Hrvatske kat. misije Mainz, koja je ove godine osvojila prvo

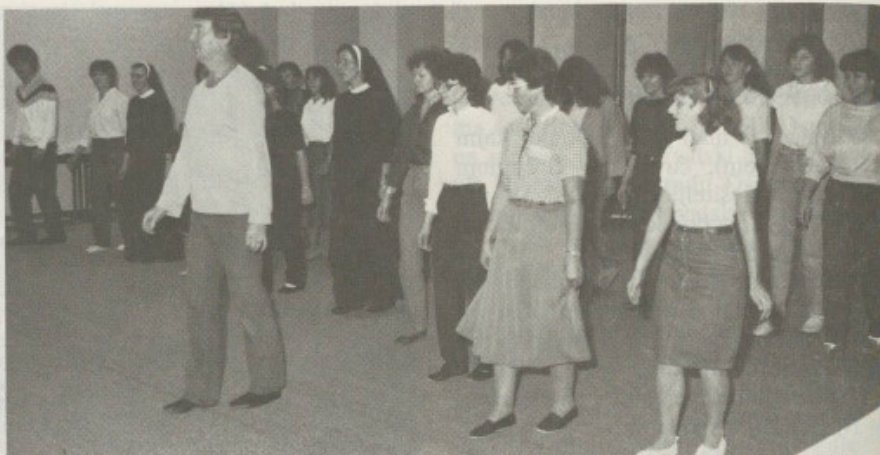
mjesto na Biblijskoj olimpijadi u Frankfurtu, pošla je 6. listopada 1983. na nagradno putovanje u Rim, predvođena svojim misionarom fra Stjepanom Pavićem i sestrom katehisticom Dionizijom Tomas. U Rimu su mladi razgledali sve važnije objekte vjere i kulture kao što su to bazilika Sv. Petra, Lateranska bazilika, bazilika Svete Marije Velike i Svetog Pavla izvan zidina te katakombe sv. Kalista. Vječni grad ostavio je na mlade dubok dojam. U Mainz su se sretni i zadovoljni vratili 10. listopada 1983. Za vrijeme njihova boravka u Rimu posebnu su im pažnju i ljubav iskazale franjevke iz Hrvatske.

*Pastoralni tečaj u Hofheimu***Idi i vidi svoju zajednicu**

Na ovogodišnjem susretu pastoralnih suradnika u Hofheimu, od 17.-21.10.1983., koji organizira Nadđušobrižnički ured u Ffm., bile su obuhvaćene tri teme: Biblija, liturgijsko pjevanje i učenje folklor.

Profesor na Teološkom fakultetu u Zagrebu, dr. Ivan Golub, bio je konkretan u svojim izlaganjima i diskusijama. Čovjek se u Bibliji susreće s riječju Božjom a ta je riječ živa Osoba. Tko se susretne s Osobom Isusa Krista, rekao je, taj se mijenja i taj mijenja okolinu. Isus nije sjedio u sobi, kabinetu i pisao knjige, nego je posjećivao i susretao žive ljude. Sjetimo se susreta s Natanaelom, Zakejom itd. ... Biblijska riječ ima svoj nalog i obvezuje nas! Idi i vidi što je s tvojom zajednicom, s djecom, bolesnima i onima koji su na rubu društva. Svima si bez razlike poslan! I u svakom susretu treba donijeti radost i svjetlo, kazao je profesor, koji je održao i zanimljivo predavanje o značenju pjesme i folklor za župnu zajednicu na temelju Biblije.

Profesor Mate Leščan izabrao je i iznio pred prisutne veći repertoar pjesama iz „Slavimo Boga”. Liturgijsko pjevanje

Nisu samo laičke pastoralne suradnice nego i naše redovnice s oduševljenjem učile hrvatska narodna kola u Hofheimu

treba biti: sveto, umjetničko i ozbiljno. Jedan dio himana, pjesama, psalama i poklika trebale bi naučiti sve naše misije. Zato je kroz te dane i uvježbavao voditelje crkvenih zborova. Svaka je nedjelja blagdan, a blagdan se ne svetkuje pojedinačno i nezamisliv je bez pjevanja. Pjevanje stvara zajednicu na blagdan. Pjevanje je zasebna poruka koju za svaku nedjelju i blagdan treba dobro pripremiti.

Veliki dio susreta bio je posvećen učenju narodnih kola i plesova iz domovine.

Za svih pet dana, u poslijepodnevnim kao i kasnim noćnim satima, stručnjak ansambla „Lado” iz Zagreba, g. Ivica Dabac, razlagao je teoretski i uvježbavao praktično. Stručno i sve pod primjernom disciplinom! Znao je često naglasiti, da ovu lijepu i narodnu umjetnost i bogastvo treba prenijeti na mlađi naraštaj koji je rođen u tuđoj zemlji. I okolne su misije bile zainteresirane pa su grupe mladih poslije škole ili rada dolazile u Hofheim na učenje i uvježbavanje kola. AC

*Dan stranih radnika u Bayreuthu***BAYREUTH „Strah prebroditi, susjede pridobiti”**

U nedjelju 25. rujna zajedničkom svetom Misom proslavili smo skupa s Nijemcima Dan stranaca. Jedna grupa naše djece i odraslih, svi obučeni u narod-

ne nošnje, skupa s ministrantima i svećenicima, uz prekrasne melodije orgulja, pristupila je svečano k oltaru da bi zajednički s domaćinima slavila i hvalila našeg Oca nebeskog.

Odmah poslije uvoda u službu Božju, koju je predvodio župnik vlč. Siegbert Keiling a koncelebrirali su kapelan vlč.

Lappat Reinhold i naš dušobrižnik vlč. Stjepan Pavoković, sve prisutne je pozdravio na njemačkom jeziku naš socijalni radnik V. Barišić, koji je posebno naglasio važnost tolerancije, razumijevanja i obostranog poštivanja umjesto osuđivanja i rasuđivanja. Nadalje je naglasio kako je važno da što manje govorimo jedni o drugima, a da što više budemo jedni s drugima te da se na taj način kao pravi susjedi doživljavamo. A da bi se to postiglo, nužno je potrebno obostrani strah i predrasude prebroditi te tako prave i iskrene susjede pridobiti.

Nakon Evanđelja slijedila je prekrasna propovijed mjesnog župnika, koji je posebno istaknuo kako je važno imati respekt prema drugim narodima koji su nosioci druge kulture i mentaliteta. U svojem daljnjem izlaganju rekao je župnik, kako se nažalost često puta neobljubljena manjina prebrzo, neopravdano i nedokazano osuđuje, kao što se to prije par desetaka godina događalo sa Židovima. Stoga je posebno naglasio da su mnogi eksperti u zadnje vrijeme dokazali da sam sebe vara tko misli da su

Naši vjernici u narodnim nošnjama puno su doprinijeli lijepoj proslavi Dana inozemnog sugrađanina u Bayreuthu

BERLIN

Misijski bowlingaši (kuglaši) na izletu

Na poziv KC „Croatia” iz Ludwigsburga uputilo se jedno malo i veselo društvo iz Berlina u južnu Njemačku da produbi započeto prijateljstvo između kuglačkih klubova „Croatia” iz Berlina i Ludwigsburga.

Berlinski bowlingaši djeluju već godinama vrlo uspješno u berlinskoj ligi. Ovoga puta došli su u uzvratni posjet prijateljima iz Ludwigsburga koji su im bili dragi gosti u proljeće ove godine.

Kako je došlo do zbliženja tih dvaju hrvatskih radničkih klubova? Najveće zasluge za to imaju misionari fra Mirko Marić i fra Ivan Dotur. Prvi je dugo godina vršio dušobrižničku službu za naše vjernike u Berlinu, a drugi u Ludwigsburgu. Svaki je od njih, na svoj način dakako, ostavio dubok pečat u sredini u kojoj je djelovao. Sada je fra Mirko u Ludwigsburgu, a fra Ivan u Berlinu.

Berlinski gosti bili su vrlo srdačno i prijateljski primljeni. Pokazalo se i ovom zgodom da Hrvati znaju njegovati gostoljubivu tradiciju. Iako Ludwigsburg nije veliko mjesto, on je zapravo predgrađe Stuttgarta, hrvatski katolici koji u

njemu žive i rade mogu biti ponosni na svoj Hrvatski dom – kako piše ispod njemačkog naslova na ulazu u misijsku zgradu. Mogu biti ponosni na svoju folklornu grupu „Branimir”, na svirače, na prekrasnu sliku zagrebačke crkve Sv. Marka.

U razgovoru s predsjednikom nedavnog osnovanog kuglačkog kluba „Croatia” u Ludwigsburgu saznali smo da klub ima 16 igrača i 20 članova, da je oprema nabavljena vlastitim sredstvima, da još nisu registrirani ali da će to biti ovih dana i dr. Klub se natječe u regionalnoj ligi grada Stuttgarta, a trenira u hotelskoj kuglani koju valja dobro platiti. Predviđa se osnivanje mlade i ženske kuglačke ekipe. Očito, sve se može kad je posrijedi dobra volja i zajedništvo. Naža-

lost, rijetko pročitamo u „Živoj zajednici” kakav izvještaj o osnivanju sportskih klubova u našim misijama. Svi mi imamo svojih briga, vanjskih i unutarnjih potresa, posla. Ali ne valja zaboraviti ni na šport. Davno je rečeno da je zdrava duša u zdravu tijelu.

Berlinski bowlingaši rekli su na kraju svojim prijateljima iz Ludwigsburga, između ostalog, i ovo: „Dođite nam opet što prije, jer ste nas puno zadužili. Nadamo se da ćemo vam bar donekle uzvratiti iskazanu gostoljubivost i susretljivost. Hvala za sve i neka vam dobri Bog dadne puno uspjeha na vjerskom i sportskom polju. Imate jednu od najljepših crkava u Njemačkoj. Ne dopustite da vam ikada, kad dolazite na hrvatsku Misu, bude poluprazna.” Ivek Milčec

Kuglaši „Croatie” iz Berlina uspostavili su vrlo prijateljske i sportske veze sa svojim istoimenjacima u Ludwigsburgu

ovu ekonomsku krizu prouzrokovali stranci, koji su godinama itekako puno pridonijeli današnjem blagostanju, što se nažalost brzo zaboravlja. I na kraju zamolio je župnik sve župljane i prisutne u crkvi, da kao kršćani pokažemo da nam je stalo do pravde i što boljih međusobnih odnosa koji nas sve zbližuju i vode k miru i slobodi za kojom svi težimo i za koju smo rođeni.

Kod molitve vjernika nastupili su ponajprije ministranti sa svojim molitvama, a zatim i grupa naših dječaka i djevojčica, te su zajednički uputili Bogu pripremljene molitve vjernika kojima su skupa s prisutnima molili za snagu, što veću otvorenost, razumijevanje i spremnost kod rješavanja naših svakidašnjih životnih poteškoća koje nas obostrano prate.

I na kraju sv. Mise naš dušobrižnik vlč. S. Pavoković zahvalio je gospodinu župniku za lijepu propovijed kao i za veliko razumijevanje i velikodušnost koju pokazuje prema nama strancima. Zatim je zahvalio i svim prisutnim župljanima za sve ono što su činili i što će ubuduće radi kršćanske solidarnosti

Misionarevo pismo

Višegodišnji voditelj Hrvatske kat. misije Ulm, a sada misionar u Africi, vlč. Marijan Kopic uputio je ovih dana pismo o. Naddušobrižniku u kojem iznosi neka svoja zapažanja u novoj sredini opisujući stanje u Zaireu. Vjerujemo da će ovo pismo zanimati naše čitatelje, a među njima posebno Marijanove poznavatelje, pa ga donosimo u cijelosti:

Mnogopoštovani p. Bernarde,

Prije 4 mjeseca stigoh u srce Afrike, na obale jezera Tanganjike koje je dugo 600

km, a duboko skoro 1500 metara. Ovdje je sada sezona suše, što znači da kiše ne padaju. Dani su veoma vrući, a noći stude. Većina misionara su Bijeli oci iz Belgije, no uglavnom su starije dobi i sve malobrojniji. Broj urođeničkih afričkih svećenika je vrlo malen, pa je oskudica svećenika jako velika.

Službeni jezik u školama i u državnoj upravi je francuski, a kiswahili u Crkvi i s urođenicima koji nisu školovani. Imamo ovdje mnogo bijede, glada, bolesti svake vrste, a posebno puno strahovanja od zlih duhova i od ljudi. Nema ovdje mlijeka, vina i rakije kao tamo. Ovdje se pije voda dobro prokuhana i profilirana da bi se spriječile različite tropske bolesti od kojih pate i ljudi i životinje.

Srdačno pozdravljam svu braću svećenike i časne sestre, socijalne i župne suradnike i vjernike u inozemstvu. Preporučujem se u dnevne žrtve i molitve. Šaljite mi avionom „Živu zajednicu”.

učiniti u svakidašnjem životu za svoje susjede strance.

Svi prisutni, zadovoljni što su imali prilike prisustvovati ovako lijepo pripremljenoj zajedničkoj svetoj Misi, razišli su se sa željom za još češćim ovakvim i sličnim nastupima i susretima.

Pavo Mikić

STUTTGART

Posjet naših vjeroučenika domovini

Već treću godinu zaredom Hrvatska katolička misija u Stuttgartu organizira za vrijeme jesenskih praznika izlet u domovinu. Svrha ovog izleta je da se djeca upoznaju s povijesnom i kulturnom baštinom „Lijepe naše” i da ujedno vide prirodna bogatstva i ljepote naše domovine. Ove godine od 24. do 29. listopada kroz šest dana pohodili smo slijedeća mjesta: Zagreb, Banja Luku, Podmilačje, Bugojno, Duvno, Imotski, Široki Brijeg, Mostar, Međugorje, Živogošće, Dubrovnik, Makarsku, Plitvička jezera i Postojansku jamu.

Kroz svih šest dana, zaista, imali smo se čemu diviti: velikim ravninama od Zagreba do Okučana, lijepim brežuljcima, planinama i kanjonima Bosne i Hercegovine, Imotskim jezerima (Modrom i Crvenom), obali plavog Jadrana i njegovim ubavim otocima.

Na našem putovanju zaustavili smo se i na nekoliko važnih hodočasničkih mjesta: Podmilačje, svetište sv. Ive, gdje se svake godine okupi preko 100.000 vjernika 24. lipnja, zatim Široki Brijeg, veliko marijanko svetište, poznato također i po hodočašću mladih iz cijele domovine. Posebno je grupa od 64 djece i nji-

Vjeroučenici iz misije Stuttgart posjetili su za vrijeme jesenskih praznika više domovinskih hodočasničkih mjesta. Na slici: vjeroučenici sa svojim katehisticama u Podmilačju (Jajce).

hovah voditeljica bila zapažena u marijanskom svetištu Međugorju. Naime, naša grupa sudjelovala je u poslijepodnevnoj liturgiji i molitvama i bila posebno pozdravljena od voditelja svetišta. Posebno je bio je dirljiv i zanimljiv susret naše djece s vidiocima koji tvrde da im se Gospa ukazuje. Naši vjeroučenici i voditelji sjetili su se u svojim molitvama svih onih koji se nalaze i koji rade izvan svoje domovine. A nakon ovog molitvenog dijela sretni i veseli krenuli smo iz Međugorja prema našem Jadranu. Odsjeli smo u franjevačkom samostanu Živogošće. Odavde smo posjetili „hrvatsku Atenu” – naš Dubrovnik. Oduševljeni smo bili kulturnim ljepotama našeg Dubrovnika. Te iste večeri

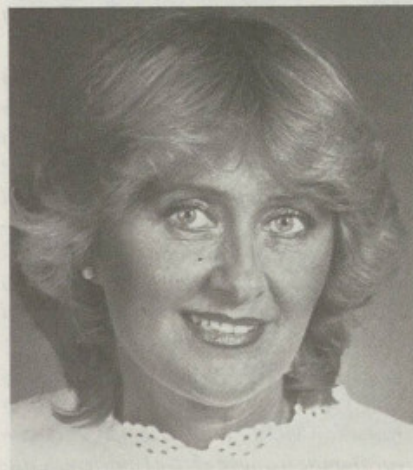
našli smo se i u franjevačkom samostanu u Makarskoj i posjetili malakološku zbirku. VIS „MILOVAN”, grupa mladih bogoslova-fratarara održala nam je tom prilikom i jednosatni nezaboravni koncert. Na putu za Zagreb svratili smo se na Plitvička jezera i još jednom se uvjerili da je naša domovina zaista lijepa. Zadnji dan našeg izleta iskoristili smo u razgledanju Postojne. Vratili smo se sretni i radosni u naš Stuttgart sa željom da i slijedeće godine posjetimo „Lijepu našu”.

Organizator ovog izleta – Hrvatska katolička misija, zahvaljuje svima koji su djecu prijateljski i srdačno dočekali tako da je ovaj izlet za vjeroučenike bio pravi doživljaj.

A. Bilić

Koncert Vere Svobode

Dana 30. listopada 1983. Hrvatska katolička misija u Stuttgartu organizirala je zabavnu večer s pjesmama iz „Lijepe

Vera Svoboda

naše”. I kao da je postalo pravilo da naša misija nekoliko puta u toku godine priredi ovakva slavlja! Kroz ovu i prošlu godinu gosti zabavnih večeri u režiji naše misije bili su poznati pjevači iz domovine: Kićo-Krunoslav Slabinac, Slavonski bečari, Toni Kljaković, Mirjana Primorac te naše dvije umjetnice iz Zagreba, ss. Cecilija i Imakulata.

Gost ove večeri bila je naša poznata interpretatorka narodnih i starogradskih pjesama i romansi VERA SVOBODA iz Zagreba. Zabavna večer održala se u Gustav-Siegle Hausu.

Pozdravne riječi upatio je voditelj misije dr. Pavao Žmire i naglasio „da su hrvatski svećenici, posebno franjevci, pošli s narodom da ublaže i olakšaju teret teškoga života u tuđini i da dijele s njima radost i žalost. I trudimo se, nastavio je dalje voditelj, da ne zaboravite

svoje podrijetlo, da ne zaboravite svoju kulturnu baštinu, u jednu riječ, da sačuvate vjerski, nacionalni i kulturni identitet.”

Poznato je da duša hrvatskoga čovjeka voli veselje, pjesmu, zabavu. Zato su se i voditelji misije pobrinuli da te zabavne večeri bude nazočna pjevačica koja će s pjesmama iz „Lijepe naše” stvoriti domovinsko ozračje.

Poslije pozdravnih riječi na pozornicu je stupila Vera Svoboda pozdravivši sve i, uz pratnju Ivice Kopača i orkestra harmonikaša Kreše Filipčiča, otpočeo je trosatni koncert, a nakon njega ples. Izmjenjivale su se pjesme iz ravne Slavonije, iz Bosne ponosne, iz ubavog Hrvatskog zagorja, iz kršne Hercegovine i Dalmacije i s naših festivala. Raspoloženje kako se samo poželjeti može. Oko 600 gledatelja uživalo je ove večeri i pjeskom nagrađivalo izvođače. Večer osvježenja i večer koja se pamti!

M. Vukman

BADEN (Švicarska)

Održan Sedmi susret naših mladih

U nedjelju 2. listopada o. g. u Badenu, nadaleko Züricha, u organizaciji Hrvatskih kat. misija s područja Švicarske, održan je 7. po redu Susret mladih „Rumeni list“. Bio je to opet susret rumene mladosti, koja se skupa s mnoštvom odraslih, po lijepom jesenskom vremenu okupila u velikom broju na ovo vjeroničko zborovanje. Bili su zastupljeni mladi iz svih misija s područja Švicarske i dijela Južne Njemačke.

U cjelodnevnom programu djeca i mladi izveli su svoj dio programa natječući se u solo i zbornom pjevanju, muziciranju, baletu, modernim i narodnim plesovima. Centralna točka susreta i dana bila je svečana sv. Misa koju je predvodio biskup dr. Tomislav Jablanović, novi predsjednik Vijeća za hrvatsku migraciju pri Biskupskoj konferenciji. Prigodnu propovijed održao je msgr.

Moment s otvaranja Sedmog susreta „Rumenolistaša“ u Badenu (Švicarska)

Vladimir Stanković, ravnatelj hrvatske inozemne pastve. Ovoga puta bili su prisutni i predstavnici Hercegovačke franjevačke provincije s provincijalom fra Jozom Pejićem, te fra Nikola Radić, generalni definator franjevačkog reda. Švicarsku Crkvu zastupao je g. Amherd Moriz, tajnik Rimokatoličke centralne komisije za kanton Zürich.

U popodnevnom kulturno-zabavnom programu nastupila je Vera Svoboda uz

pratnju misijskih sastava i folklornih grupa. I na športskim terenima bilo je raznoliko i živo. U raznovrsnom i bogatom programu, kulturno-zabavnom i športskom, svatko je mogao naći nešto za sebe, da se obogati, susretne i upozna s drugima, opusti i barem za jedan dan zaboravi svakodnevne brige, te da na taj način doprinese ljepoti ovog inače lijepog i nezaboravnog susreta „Rumeni list“. A to i je cilj ovoga Susreta.

m. bg.

BEČ

Zapušten grob Preradovićeve unuke

Bilo je sunčano ali pro hladno kada smo na Dan mrtvih koracali po bečkom centralnom groblju i tražili grob spisateljice i pjesnikinje Paule Preradović.

Ona je bila unuka našeg pjesnika Petra Preradovića. U ono vrijeme školovala se u Beču, udala se za nekog bečkog novinara, posvetila se nauci književnosti i ostavila Austrijancima velika, bogata djela. Čak im je napisala tekst državne himne: „Land der Berge, Land am Strome.“

Već na informacijama grobskog ureda primili smo vijest da se njezin grob nalazi u središnjem dijelu, tj. u arkadama velikana, kako smo zamišljali.

Prolazeći tako stazama groblja šutjeli smo kao zaliveni. Za nama se uzdizao prostrani krematorij, protezala se razna vojnička groblja te groblja drugih vjera i narodnosti. Na toj nepreglednoj poljani gdje se, kako kažu, svakih desetak minuta pokapa ili spaljuje po jedan mrtvac, toga dana bilo je kao i na svim svjetskim kršćanskim grobljima živah-

no i svečano. Ljudi su svojim molitvama i paljenjem svijeća odavali počast svojim pokojnicima.

Tu su tamne, mramorne i raskošne grobnice bivših velikana, bogataša, s natpisima njihovih čitavih obiteljskih generacija, dok se iza njih skrivaju neznatni i zapušteni grobovi gradske sirotinje, grobovi obrasli korovom i s porušanim drvenim križevima.

Naišli smo na arkade velikana. Tu su Straussove grobnice, oca i sina, kraljeva valcera. Nad njima je simbol anđela s vijencem.

Tu je i Franz Schubert, Beethoven, Haydn, čuveni Göthe, tolika poznata povijesna imena, ali groba naše Paule ne nađosmo.

Tek nešto kasnije, pozadi, pronašla ga djeca.

To je priprost mali grob, obložen pucanim okvirnim betonom, obrastao u travu. Na kamenoj ploči stajala je, polegnuto, okrugla zahrđala tabla na kojoj se jedva prepoznaše slova:

cestu, 10 km do Ptuja u Sloveniji. Autobusna veza s Ptujem svako pola sata. Informacije u SR Njemačkoj na telefonu: 08654/3295.

„Paula Preradović

Autor österreichischer Bundeshymne“ (1887 – 1952)

Zanimjeli smo, kao da nismo vjerovali svojim očima. Očistili smo joj grob, položili cvijeće, zapalili svijeće, pomolili se. Mnogo sam razmišljao i rekao djeci: „Djeco draga! Vidite, pamтите i ne zaboravite ovaj primjer. Što im je mogla više od sebe dati? A za zahvalu – oni joj i grob zapustili. Kada izučite škole, vratite se u svoju domovinu koja će vas jedina razumjeti, priznati i voljeti.“

I tu se sjetih stihova njezina djeda:

„Tuđa zemlja ima svoje,

Ne poznaje jade tvoje.

Tuđa ljubav ljubi svoga.“ S. Č., Beč

**ŽIVA
ZAJEDNICA**

Herausgeber:

**Kroatisches
Oberseelsorgeamt
in Deutschland**

Schreyerstraße 1 · 6000 Frankfurt a. M. 70
Telefon: (06 11) 63 82 13

Verantwortlich: Pater Bernardo Dukić
Redakteur: Pater Ignacije Vugdelija
Redaktionsrat: Dragan Čuturić, p. Josip
Mrkonjić, p. Stjepan Pavić,
Branko Šimović

Jahresbezugspreis: DM 10,- + poštarina
Bankverbindung: Konto Nr. 129072 bei der
Stadtsparkasse Frankfurt (BLZ 500 501 02)

Satz: Fotosatz Service Bauriedl
6082 Mörfelden-Walldorf 2
Druck: Scholl + Klug Druckerei GmbH
6082 Mörfelden-Walldorf 1

Oglas

Jeftino se prodaju dvije građevinske čestice, svaka 1200 m² površine. Kraj je sunčan i pregledan a leži uz asfaltiranu

Knjige knjige knjige...

O „Državi Božjoj” i ženama našim

Na nedavnom Sajmu knjiga u Frankfurtu zagrebačka „Kršćanska Sadašnjost” se predstavila, među inim, raskošno opremljenom knjigom „O DRŽAVI BOŽJOJ – DE CIVITATE DEI” od velikog crkvenog učitelja Sv. AUGUSTINA (354 – 430), jednog od najučenijih ljudi svoga doba. U ovoj debeloj knjizi od blizu 800 stranica obuhvaćen je tek prvi dio monumentalne „DRŽAVE BOŽJE” o teologiji, filozofiji i politici onoga vremena, koje će se nastaviti u drugom svesku s uvodom T. Šagi-Bunića u prilike u kojima je Augustinovo veldjelo nastalo.

„DRŽAVA BOŽJA” je bilo najčitanije djelo u Srednjem vijeku, ali je zanimanje tijekom stoljeća opalo da bi se opet probudilo u naše dane, jer civilizacija i kultura u kojoj živimo ne može se temeljito shvatiti bez Augustinova djela. Trebalo je proteći svih tisuću godina naše inače tisućljetne kulture da se ovo svjetsko djelo pojavi na hrvatskom jeziku u odličnom prijevodu valjanoga i učenoga Tomislava Ladana. Sučelice uz hrvatski prijevod otisnut je latinski izvornik, a u okviru Općeg uvoda na stopedestak stranica dat je sažeti prikaz cijele Augustinove države iz pera ponajboljih poznavatelja njegova djela.

Suviše je naglašavati da ovo djelo treba resiti knjižnicu svakog hrvatskog kulturnog doma, ali je potrebno naglasiti da ga bez poteškoća može štiti svaki pismen čovjek i to na svoju veliku korist. Jer stoljeća i tisućljeća prohujaju, a čovjek na koncu konca ostaje sâm licem u lice sa svojim – Bogom. I poput Augustina prozbori na kraju svega: „Srce naše nemirno je dok se u Tebi ne smiri, Gospodine!”

Bogzna čijom nemarnošću i propustom, sa zakašnjenjem od ciglih deset godina do ruku nam je došla skromna ali pametna knjižica „Žena i Crkva” od Ljiljane Matković, također u nakladi „Kršćanske Sadašnjosti”. I ovo je svo-

Duhovna pjesma – bitni elemenat pastoralne

Dječji zbor

Ivan Lukačić

Hrvatska katolička misija – Berlin

U povodu 400. godišnjice rođenja hrvatskog glazbenika Ivana Lukačića 1584. – 1984.
Dječji zbor Hrvatske kat. misije Berlin, u kojem pjeva 66 djevojčica i dječaka, poznat je hrvatskoj i njemačkoj javnosti po svojim uspješnim i umjetničkim nastupima

Hrvatska katolička misija Berlin izdala je ovih dana vrlo lijepu malu gramofonsku ploču pjesama svoga poznatog i popularnog dječjeg zbora „Ivan Lukačić”. Na ploči su četiri duhovne šansone: **Ljubav Kristova** (M. Nardelli), **Ljubite jedni druge** (M. Nardelli), **Hostija bijela** (M. Nardelli) i **Podite s nama** (S. Grgat). Zborom u kojem pjeva 60 djece

dirigira misionar fra Stjepan Grgat. Očito, da crkveno pjevanje sačinjava bitni elemenat pastoralnog rada. Pjevanje zbora „Ivan Lukačić” je dopadljivo, duhovno, skladno i poručljivo. Ovaj prvijenac u našim misijama u Evropi može se naručiti kod Hrvatske kat. misije u Berlinu i kod Naddušobrižničkog ureda u Frankfurtu. Cijena 8,- DM.

jevrstan prvijenac na hrvatskom jeziku i među hrvatskim narodom, koji također broji više od polovice žena, mahom na rubu narodnoga života, ali za uzvrat u prvim redovima tlake i rabote svake ruke. Spisateljica nipošto nije neka ratoborna i dosadna feministkinja, koja iz dokolice tjera na čistac „ženska prava”, nego pametno i učeno čeljade koje na razlozan i kulturni način upozorava javnost na važno pitanje položaja žena u Crkvi i društvu uopće.

Pritom Ljiljana Matković ne gubi puno iluzija da će se vrcem promijeniti ono što su stoljeća nataložila u svijesti i ponašanju Hrvata i Svete Matere Crkve spram žena. Ali ona poučava kako je že-

na prolazila kroz Stari i Novi zavjet pa dalje kroz crkvenu povijest sve do naših dana i poručuje da „žene ne žele da se s njima postupa kao s nezrelim osobama koje stalno treba voditi i kontrolirati”. Bilo bi korisno da nakon desetljetne stanke spisateljica proširi svoja razmatranja na položaj žene u suvremenom hrvatskom društvu, u kojem je žensko dostojanstvo ozbiljno ugroženo a fizička istrošenost dovedena do krajnjih granica. Kako reče jedna druga hrvatska spisateljica: „U nas je žena kao zemlja koju svi gaze i od koje svi žive.”

Ove i druge knjige možete naručiti u Hrvatskom naddušobrižničkom uredu u Frankfurtu.

Vragovi se znaju vrtjeti i oko samostana

Fra Jure je strpljiv i dobroćudan čovjek, ali nekiput plane, a onda zna bogme podići glas, kao sada pred starim Rudijem: „Ma ti si veći gad od oni' zloduha, što i' nekoć sveti Frano izgna iz samostana svete Porciunkule! Ne dolazi mi više prid oči, ako budeš dalje širio take bljuvotine o svojoj snaji!” Rudi izađe, ali se na vratima još jednom okrene, teško uvrijeđen: „Vi meni tako, gospon župnik?” Fra Jure se malo smiri: „Dođi sutra, pa ćemo dalje pričati!”

Rudi ponovi sutradan teške optužbe protiv Mare, koja već dugo radi i stanuje u velikoj klinici našeg grada: „Mara je, doduše, iza rastave od mog nesretnog brata slobodna pa može raditi što hoće, ali kad pomislim da u Jugi ima troje nezbrinute djece, a ona ovdje izdržava švalere, onda mislim da vi kao naš župnik morate nešto poduzeti!” Fra Jure upita: „Ma jesi li' ti to sve vidija, il' to znaš od ljubomornih baba?” Rudi se smete: „S Marom već dugo ne govorim, ali tako pričaju sve žene u bolnici. Nešto od toga mora štimati!”

Ima teških grijeha i prirodnih pojava koje snagom udarca i ognja ruše i nište sve oko sebe. Druge opet neprimijetno podgrizaju temelje svijeta i ljudskih duša, kao jesenska magla koja šutke i podlo zavija svojim sivim plaštem kuće i ulice grada. Uzmimo bolnice i staračke domove, gdje radi na stotine naših žena. Stanuju zajedno na najužem prostoru, kuhaju u jednoj kuhinji, primaju ondje muževe i znanke na dulje ili kraće posjete, a sve jedna o drugoj navodno zna. Nema otrovnijih močvara i izvora klevete, trača i ogovaranja. Oko stanova kruže, poput škodnog plina i jesenske magle, zlodusi i vragovi, koji se kradom uvlače u duše i šire zlo gdje samo stignu.

„Ma čoviče Božji”, veli fra Jure, „pri' nego krenemo nebo i paka' proti Mare, triba se uvirit je l' istina ono što babe kažu. Pisa' ću još danas centru za socijalni rad u njeno selo da čujem što je s dicom. Dotle ne poduzimaj ništa, inače imaš posla sa mnom!” Drugi dan odemo k Mari u kliniku, uveče iza dnevnog posla, kad žene kuhaju, peru i odmaraju se u društvu. Fra Jure diplomatski prešuti

pravi razlog našeg posjeta. Sjednemo, a Mara nas počasti pićema i kavom. Istina, za četrdesetgodišnju rastavljenu ženu sa sela, s troje djece na grbači, malo se odviše mladenački drži i odijeva, onako gizdava i namaljana kao neka... Fra Jure se zastidi kod one gadne riječi za lake žene, pa upita: „Mare moja, a di su ti dica? Kad si i' posilita posljednji put?”

Mara primijeti s koje strane vjetar puše, sjedne, uzme glavu među ruke pa stane tiho plakati: „Znam ja dobro, prečasnii gospon župnik, ko je vas meni poslao. Rudi se stalno vrti ovdje po bolnici pa prisluškuje što ženetine o meni govore. One su zavidne i ljubomorne jer sam mlađa od njih, pa oštre na meni svoje jezičine, dugačke odavde do Zagreba! Ali nije baš sve tako kako stare vještice laju!”

U mojem dugogodišnjem radu s našim ljudima u Njemačkoj sreo sam stotine žena kojima je najveće veselje oboriti se na druge, kao crne vrane zimi na krepnog zeca u polju. Ali moram priznati da je takvih možda pet ili deset posto, a o drugih devedeset posto koje mirno rade, štede i izdržavaju pola Jugoslavije od svojih žuljeva, nitko ne govori i ne piše.

Mara se smiri pa nam ponavlja staru priču koju smo nebrojeno puta čuli u svakodnevnom poslu. Rođena i odrasla na selu kod Bjelovara, zemlja jedva pruža koru kruha, a muž neradnik i pijanica, pa kad dođe kući izmlati ženu i potjera je s malom djecom u noć: „Da mogu djeci pružiti komadić kruha i slati ih na škole, morala sam otići u Njemačku na rad – gdje inače može žena bez škole kod nas naći kakvog posla?”

Neko vrijeme je išlo sve u redu. Mara se zaposlila ovdje u bolnici, dobro je zarađivala i slala djeci i mužu što je više mogla. A muž sve po starom: jedva dobije u ruke koju marku, propije sve do zadnje pare, a djeca se skitaju gladna po selu bez nadzora. Kad ju je kod posljednjeg posjeta opet ispremlatio, ona uzela djecu za ruku, smjestila ih kod susjede i vratila se u Njemačku. Kad nije primio od nje ništa, muž zatražio i dobio rastavu braka, jer da je navodno

Piše Ivo Hladek

napustila zajedničko kućanstvo i to zato jer sigurno u Njemačkoj ima švalera. Sve je on to naširoko pisao svojem bratu Rudiju, a ovaj – navodno iz velike brige za djecu – prisluškivao u bolnici, e ne bi štogod protiv Mare pronašao. „Ja nisam svetica”, veli kroz suze Mara, „slobodna sam, ko mi što može? Istina, posudila sam jednom prijatelju nešto novaca, ali me je ovaj ostavio. I to je sve. Nikad više neću uzeti takvog prijatelja k sebi!”

Kad je nakon par mjeseci stiglo pismo od socijalnog centra iz Bjelovara iz kojeg se vidjelo da Mara redovito šalje novac za izdržavanje djece, fra Jure uzme jednog dana Rudija na stranu pa mu ispriča zgodu o đavlima oko samostana Prociunkule u Asizu.

„Ima' sveti Frano viđenje da se oko samostana, dolje kod svete Porciunkule, okupili zlodusi i đavli, ali nikako nisu mogli unutra, jer su fratri bili pobožni i dobri ljudi. Onda stigne u samostan neki brat, vrlo nestrpljiv sa subraćom, pa ih počne klevetati i protiv nji' plesti različite intrige. U tom trenutku se otvorila kapija samostana, pa jedan od đavli skoči kradom unutra i počne rovariti kod braće, kako je već njegova narav. Kad to sveti Frano opazi, pozove k sebi onog nestrpljivog i klevetavog subrata pa mu zapovidi da prizna svoje grijehe i klevete i da se za nji' pokaje i moli Boga za oprostjenje. Nakon što je brat tako iščupao otrov iz svojeg grišnog srca, đava' u samostanu povuče rep među papke i pobigne iz svete Porciunkule bez traga.”

Rudi se uzvrti u međuvremenu na stolici, ne znajući, što da na sve to reče. „Dao Bog”, zaključio mirno fra Jure, „da i ti, Rudi, kao i sve one babe u bolnici priznate svoje grijehe pa da đava i iz Marine bolnice pobigne, ka' oni zloduh iz asiške Porciunkule!”

Kardinal Casaroli schreibt dem Oberseelsorger

Das Staatssekretariat vom Vatikan hat am 25. Oktober 1983, Nr. 117.740, an den kroatischen Oberseelsorger in Deutschland, P. Bernardo Dukić, folgenden Brief gerichtet:

Sehr geehrter Herr Pater!

Bei Gelegenheit der kürzlichen Romwallfahrt der ausgewanderten Kroaten aus Europa anlässlich der Heiligsprechung des Dieners Gottes Leopold Bogdan Mandić übermittelten Sie dem Heiligen Vater im Namen Ihrer Landsleute zusammen mit einigen weiteren Geschenken auch den hohen Betrag von 95.108,- DM, den Sie für die Bedürfnisse der Kirche und der Armen in Afrika bestimmten.

Der Heilige Vater läßt Ihnen und allen hochherzigen Spendern für diese großzügige Gabe sowie das freundliche Gedenken anlässlich seines Silbernen Bischofsjubiläums und des Jahrestages seiner Wahl auf den Stuhl Petri aufrichtig danken. Möge der Herr Ihnen allen Ihre Güte mit seiner Gnade reich lohnen. Dazu erteilt Seine Heiligkeit Ihnen und denen, die durch ihr persönliches Opfer zu dieser hilfreichen Spende zugunsten notleidender Brüder und Schwestern beigetragen haben, für Gottes bleibenden Schutz und Segen von Herzen den Apostolischen Segen.

Verbunden im Herrn bin ich Ihr sehr ergebener

A. Kard. Casaroli

P. B. Dukić, kroatischer Oberseelsorger in Deutschland, übergibt dem Heiligen Vater die Spende der kroatischen Gastarbeiter in Europa, anlässlich der Heiligsprechung von Leopold Mandić

P. B. Dukić predaje Sv. Ocu novčani poklon hrvatskih gastarbajtera iz Evrope u povodu kanonizacije oca Leopolda Mandića

Zahvalno pismo kardinala Casarolia

Državno tajništvo Svete Stolice uputilo je 25. listopada 1983., br. 117.740/A, nadužobrižniku p. B. Dukiću pismo sljedećeg sadržaja:

Cijenjeni gospodine oče!

Prigodom nedavnog hodočašća u Rim iseljenih Hrvata iz Evrope koji su došli na proglašenje svetim sluge Božjega Leopolda Bogdana Mandića Vi ste, u ime Vaših sunaradnjaka, uz različite darove predali Svetom Ocu i visoki iznos od 95.108.- DM koji ste namijenili za potrebe Crkve i siromaha u Africi.

Sveti Otac iskreno zahvaljuje Vama i velikodušnim darovateljima za ovaj veliki dar kao i za prijateljsko sjećanje u povodu njegova srebrenog biskupskog jubileja i obljetnice njegova izbora na Petrovu Stolicu. Neka Bog svima vama obilato naplati vašu dobrotu svojom milošću. Njegova Svetost podjeljuje od srca Vama i onima koji su osobnom žrtvom dali svoj doprinos za ovaj korisni poklon u korist braće i sestara koji trpe apostolski blagoslov, zalog trajne Božje zaštite i blagoslova.

Povezan u Gospodinu ostajem Vaš odani

A. kardinal Casaroli, državni tajnik

Neue Schallplatte

Kroatische katholische Mission Berlin hat in diesen Tagen eine Schallplatte (Single) mit den Liedern (geistige Chansone) ihres berühmten Kinderchores - 60 Mitwirkende - herausgestellt. Dirigent: P. Stjepan Grgat, Seelsorger. Die Schallplatte kann in der Mission Berlin sowie im Kroatischen Oberseelsorgeamt in Frankfurt bestellt werden. Preis: 8.- DM.

Nagrađen misionar

Odlazeći u penziju osnovao je prije par mjeseci gradski dekan u Frankfurtu i biskupski zastupnik mons. Walter Adelhoc, i sam veseljak, jednu originalnu zakladu: svake godine će se nagraditi onaj crkveni čovjek koji u propovijedi, i inače u svećeničkom radu, pokaže da ima dosta humora.

Prva nagrada uopće ove nove zaklade zapala je ovih dana fra Čiru Markoča, misionara iz Frankfurta, koji pod likom „fra Jure“ već godinama dolazi do riječi u „Crticama iz života naših iseljenika“ u „Živoj zajednici“. Upravo misli i uzrečice „fra Jure“-fra Čire bile su odlučne pri izboru „prvog crkvenog humoriste u Frankfurtu“.

Dana 6.12.o.god., u zgradi Dominikanerkloster u Frankfurtu i u okviru jedne svečane priredbe (nastupa naš folklor i čita se jedna od crtica o „fra Juri“), mons. Adelhoc i njegov evangelički kolega predaju prvu nagradu našem dragom fra Čiru, a s evangeličke strane, jednom njemačkom pastoru. Ivo Hladek

Postvertriebsstück 1 F2384 E Gebühr bezahlt:

Scholl + Klug Druckerei GmbH · 6082 Mörfelden-Walldorf 1